

L'avaluació psicopedagògica davant la **diversitat sociocultural** **i de gènere. Biaixos**

2020/2021

Angelina Sánchez Martí | angelina.sanchez@uab.cat | [@angelinasamarti](https://twitter.com/angelinasamarti)

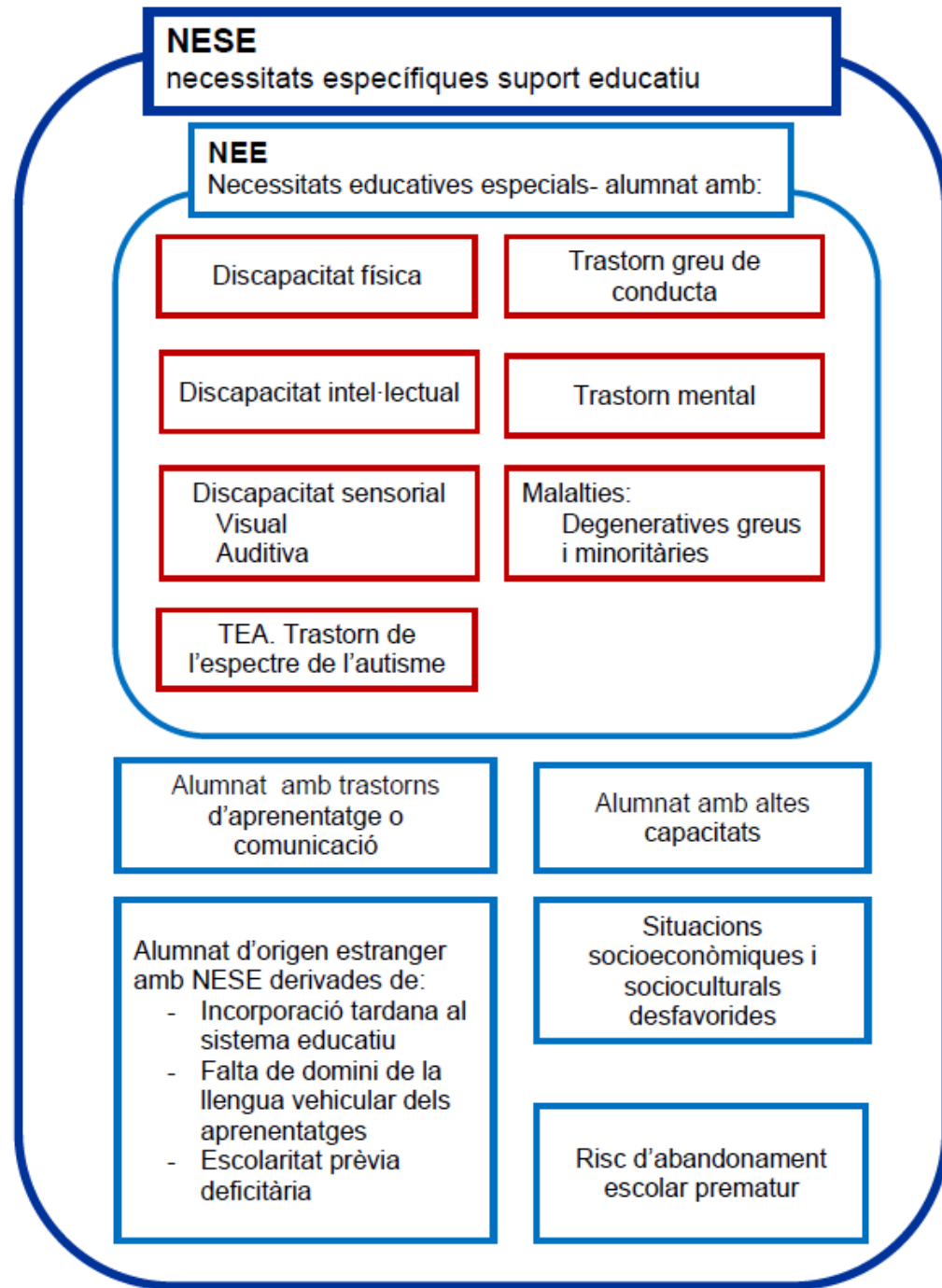
Màster en Psicopedagogia

Dep. Pedagogia Aplicada (Àrea MIDE)

*Sobre les NESE i altres:
Conceptualització de la diversitat*

Durant els últims anys, des del context legal i educatiu, la **manera d'entendre les necessitats** que tenen les persones han experimentat diferents nomenclatures i propostes.

Dept. d'Educació, 2017

Es planteja un canvi de mirada del dèficit a l'entorn...

Desplaçar-se en cadira de rodes	Tenir dislèxia	Aprendre lentament
No poder llegir	Mirada centrada en el dèficit	Discapacitat auditiva
Tenir TDAH	Dificultats de comprensió del llenguatge	Tenir una autoestima baixa

Accessibilitat dels espais i de les activitats	Múltiples maneres d'accés a la informació	Instruccions amb brevetat i precisió
...	Mirada centrada en l'entorn	Ambient tranquil d'aprenentatge
Reconeixement de la persona i del seu progrés	Adequació als ritmes vitals	Moments per a l'acció i per a la reflexió

**...però, continua sent la
DIVERSITAT, SINÒNIM DE PROBLEMA?**

La educación es un espacio no solo de saberes, sino, sobre todo, un espacio político de imposición de normas y de naturalización de las mismas
(Foucault)

Obviar que la educación **fija categorías** (que a su vez perpetúan opresiones y privilegios) y **obviar las relaciones de poder existentes** en los centros y aulas (que habitualmente conllevan violencias) es, si cabe, la violencia mayor que pueda plantearse desde la educación.

(Planella & Pie, 2015)

La **normativitat**
provoca **violència** a les persones que se surten d'allò
hegemònic,
per tant l'educació hauria de ser **crítica** amb
l'educació reproductora de relacions i pràctiques
normalitzades
i entendre les estructures d'opressió i violències presents a
l'escola.

Parlar de **pedagogies subversives** (alternatives, queer, etc.)
implica prendre consciència crítica de les opressions socials
perpetuades i reiterades al llarg de l'educació.

(Sánchez Sáinz, 2019)

Casos **dubtosos**

*Interseccions entre l'EE
i la Diversitat sociocultural*

Casos dubtosos (EE i Div. Sociocultural)

- Paniagua (2017) | **Anàlisi de 3 casos “poc clars”**: Daniela, Masirent i Iliase
  - **Descripció del cas**: característiques, trajectòria, dificultats, etc.
  - **Mesures emprades/Resposta educativa**: tutors, professionals NEE, etc.
    - Riscos/Conseqüències/Implicacions de les decisions i mesures emprades

Casos dubtosos (EE i Div. Sociocultural)

Masirent

- Tutora: Ángela
- Mali, 3 anys a l'escola
- NSE baix. Baix capital cultural. Família amb dificultats per parlar el català-castellà
- 3r Primària
- Diagnòstic: retard en l'adquisició del llenguatge. Nivell per sota de la Mitjana de l'aula
- Centre: escola catalana 5% LCSD
- Resposta educativa: Poques hores d'EE amb altres Companys, Intervencions individualitzades ad-hoc, ser menys exigents amb les activitats + algunes de diferents

Daniela

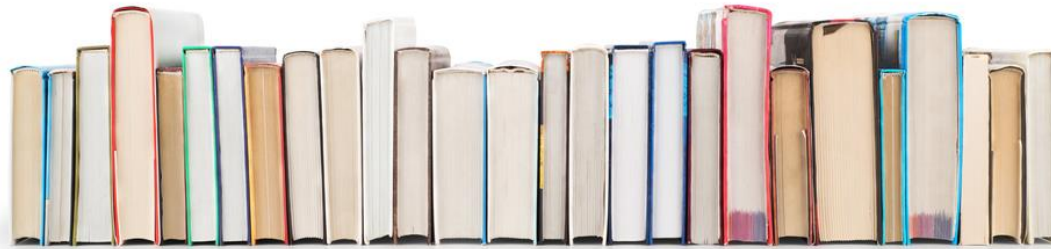
- Tutor: David
- Mare dominicana, 6 anys a l'escola
- NSE baix. Baix capital cultural
- 5è Primària
- Molt poc atenta, amb algun grau de dislèxia i dificultats moderades en totes les assignatures
- Centre: escola catalana 5% LCSD. Clima tens a l'aula que dificulta, segons tutora, respostes individualitzades
- Resposta educativa: Poques hores d'EE amb altres Companys, Intervencions individualitzades ad-hoc, ser menys exigents amb les activitats + algunes de diferents

Iliase

- Tutora: Mireia
- Nascut a Catalunya i de família marroquina.
- NSE baix. Baix capital cultural. Família amb dificultats per parlar el català-castellà
- 4t Primària
- Problema de vista, moltes dificultats de lectoescriptura, i un nivell molt per sota del seu grup
- Centre: escola catalana de classe social treballadora (30% LCSD). Aula de major complexitat amb molts conflictes.

Casos dubtosos (EE i Div. Sociocultural)

- Quines semblances i diferències tenen els casos? Anàlisi.
- Per què són casos “poc clars”? Quina problemàtica es descriu?
- Quins reptes i dificultats es troben els professionals a l'hora de donar una resposta educativa ajustada a les necessitats dels tres casos?
- Quin terme utilitza Paniagua (2017) per parlar d'aquest alumnat?
- Quines conclusions principals n'extraieu?

Referències

- Essomba, M. A. (2019). Assessment of prior learning of newly arrived students in Spain. The case of Catalonia. *ICERI*
- Paniagua, A. (2017). De la diversidad a la construcción de las necesidades educativas en las aulas de primaria. Un análisis interseccional desde el caso español. *Revista Latinoamericana de Educación Inclusiva*, 11(1), 21-34.

Què fem com a professionals de l'educació?

Què fem com a **professionals de l'educació**?

- 1. Coneixement situat.** Evidenciar el lloc des d'on ens situem.
Començar “narrant” des del “jo”, des del que ens travessa (com a persones que ostentem el privilegi o com a persones oprimides).
- 2. Reconèixer les diferències existents en el sistema educatiu per qüestionar les desigualtats** que generen pressions i privilegis.
- 3. No integrar des l'assimilacionisme.** Incomodar la seguretat dels qui ocupen posicions de privilegi.

Què fem com a **professionals de l'educació**?

4. Parlar d'opressions, privilegis i violències és impossible sense parlar d'interseccions.

Interseccions enteses com a suma i simultaneïtat de discriminacions construïdes socialment, que bé poden ser clau per a la resistència individual i col·lectiva, bé poden provocar situacions de vulnerabilitat i fragilitat.

(Platero 2017)

Evidenciar les relacions de poder existents entre la multiplicitat d'ètnies, edats, gèneres, classes socials, cossos, creences... Analitzant-les en clau social i política i, com no, educativa (Alegre 2013).

Què fem com a professionals de l'educació?

5. Incorporar una perspectiva intercultural, de gènere i comunitària (Essomba, Guardiola i Pozo, 2019).

Negociar les diferències $\neq$ tolerància

Necessitat d'analitzar l'(anti)racisme: descobrir motius d'angoixa, confusió...

Facilitar un nou marc de socialització i de relacions

6. Formació intercultural / formació en la diversitat + facilitar l'aprenentatge lingüístic (OCDE 2015)

7. Facilitar l'adhesió educativa i comunitària.

Afavorir participació

MOLTES GRÀCIES PER LA VOSTRA ATENCIÓ

Alguna pregunta més?

